Hukuk Bölümü 2010/16 E. , 2010/142 K.

- 2918 SAYILI KARAYOLLARI TRAFIK KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI YAPILAN ITIRAZIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI HK.

- ÇEŞİTLİ KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN (5560) Madde 34
- KABAHATLER KANUNU (5326) Madde 27
- KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU (2918) Madde 48

"İçtihat Metni"

Davacı : S.K.

Davalı : İzmir Valiliği (Emniyet Müdürlüğü)

O L A Y : Davacıya, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 48/5 maddesi hükmüne aykırılıktan dolayı 30.01.2008 tarih ve EM-689853 sayılı; Kanunun 78/1. maddesine aykırılıktan dolayı da 07.01.2008 tarih ve EM-726377 sayılı Trafik İdari Para Cezası Karar Tutanakları ile para cezaları verilmiştir.

Davacı, para cezalarının kaldırılması istemiyle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

İZMİR 7. SULH CEZA MAHKEMESİ: 08.09.2008 gün ve D.İş: 2008/181, K: 2008/175 sayı ile, itiraz edenin, 13.08.2008 tarihli dilekçesi ile Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünün 07.01.2008 tarih EM - 689853 ve 30.01.2008 EM-726377 sayılı tutanak gereğince idari para cezalarının iptalini mahkemelerinden talep ettiği; başvurunun 5326 sayılı Kabahatler Yasasının 27/1 maddesi gereğince mahkemelerine yapıldığı; başvurunun ön incelenmesinde, 19.12.2006 tarih ve 5560 sayılı yasa ile değişikliğe uğrayan 5326 sayılı Yasanın 3/a maddesine göre, Kabahatler Yasasının idari yaptırım kararına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağının belirlendiği, itirazcının 07.01.2008 tarih EM - 689853 ve 30.01.2008 EM 726377 no.lu tutanakta idari para cezasının tahakkuk ettirildiği ayrıca da sürücü belgesinin geri alındığı, 5560 sayılı kanunun 34. maddesinde 5326 sayılı Kabahatler Yasasının 27/8. fıkrasına, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmesi halinde idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebi ile idari yargı merciinde görülür hükmü getirdiğinden, itirazcının hem ehliyetinin geri alınması ve hem de idari para cezasına ilişkin itirazlarının idari yargıda görülmesi gerektiği kanaatine varılarak, 5326 sayılı yasanın 28/1-b maddesi gereği itiraz olunan idari yaptırım kararının Sulh Ceza Mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığı sonucuna varıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, yapılan itiraz; İzmir 3.Ağır Ceza Mahkemesinin 5.12.2008 gün ve 2008/1138 Müt. Sayılı kararıyla kesin olarak reddedilmiş ve Mahkeme kararı kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, söz konusu idari para cezalarının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 3. İDARE MAHKEMESİ: 04.02.2009 gün ve E: 2009/154, K: 2009/140 sayı ile, 19.12.2006 tarih ve 26381 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yayımı tarihinde yürürlüğe giren 5560 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un 31.maddesiyle, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3. maddesinde değişiklik yapılarak "Bu Kanunun; a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır." düzenlemesinin getirildiği; yine 5326 sayılı Kanuna 5560 sayılı Kanunun 34.maddesiyle 27.maddesine eklenen 8.fıkrasında da, "idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür." hükmünün getirildiği, aynı Kanunun 27. maddesinin 1. fıkrasında, idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabileceğinin belirtildiği; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 116. maddesinde; " .. uygulanan cezalar için araç sahipleri cezanın tebliği tarihinden itibaren yedi gün içinde yetkili mahkemeye itiraz edebilirler" hükmünün bulunduğu; Uyuşmazlık Mahkemesinin, 2918 sayılı Yasa'nın 116. maddesi kapsamında araç tescil plakasına göre düzenlenenler dışında trafik zabıtasınca uygulanan idari para cezalarına karşı açılan davaları; bu uygulamanın idari ceza kapsamında bulunması; Yasada idari cezalarla ilgili davalarda (116. maddedeki itiraz yolu hariç) görevli yargı yerini açıkça belli eden bir hükme yer verilmemesi; bu Yasada gösterilen adli cezalara hükmetmekle görevli mahkemeye işaret eden 112. maddeye de herhangi bir atıfta bulunulmamış olması karşısında ve göreve ilişkin genel ilkelere göre idari yargının görev alanında gördüğü; 01.06.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verildiği; daha sonra, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Genel kanun niteliği" başlıklı 3. maddesinin, Anayasa Mahkemesi'nin 1.3.2006 gün ve E:2005/l08, K:2006/35 sayılı kararıyla iptal edildiği ve gerekçeli kararın 22.7.2006 gün ve 26236 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandığı ve iptal hükmünün, kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesine karar verildiği; yasama organı tarafından iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılmaması sürecinde, anılan madde hükmünün yürürlükte bulunduğu düşüncesiyle, aynı doğrultuda karar verilmeye devam edildiği; yasama organı tarafından, Anayasa Mahkemesi'nce verilen altı aylık süre içinde iptal hükmü doğrultusunda yasal düzenleme yapılması halinde ise, işaret edilen yargı yerinin yeni düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren görevli olacağının belirtildiği; son olarak, 5560 sayılı Kanunla 5326 sayılı Kabahatler Kanununda yukarıda belirtilen değişikliklerin gerçekleştirildiği; 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren yeni düzenlemeye göre ise, idari para cezasına ilişkin bir kanunda bu cezaya karşı idare mahkemesinde itiraz edilebileceğinin açıkça belirtilmemesi halinde, itirazı görmek ve çözmek konusunda sulh ceza mahkemesinin görevli olacağı sonucuna varıldığı; dava dosyasının incelenmesinden; davacının 2918 sayılı Kanuna aykırı bulunan fiilleri nedeniyle idari para cezaları ile cezalandırılmasına ilişkin işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün yukarıda yer verilen açıklamalar doğrultusunda adli yargı yerine ait bulunduğu, dolayısıyla da idare mahkemesinin görevsiz olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar İzmir Bölge İdare Mahkemesinin 30.9.2009 gün ve E:2009/2366, K:2009/3310 sayılı kararıyla onanmak suretiyle kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Sıddık YILDIZ, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 05.07.2010 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 2918 sayılı Yasa'nın 48/5. ve 78/1. maddeleri uyarınca verilen para cezalarının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

13.10.1983 tarih ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48. maddesinin beşinci fıkrasında (Değişik: 8/1/2003 - 4785/3 md), "Yönetmelik ile belirtilen miktarların üzerinde alkollü araç kullandığı tespit edilen sürücülerin, suçun işlendiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde; birinci defasında sürücü belgeleri altı ay süreyle geri alınır ve haklarında 265 300 000 lira para cezası uygulanır. İkinci defasında sürücü belgeleri iki yıl süreyle geri alınır ve haklarında 332 600 000 lira para cezası uygulanır ve bu sürücüler Sağlık Bakanlığınca, esas ve usulleri Sağlık ve İçişleri Bakanlıklarınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilen sürücü davranışlarını geliştirme eğitimine tabi tutulurlar, eğitimi başarıyla tamamlayanların belgeleri süresi sonunda iade edilir. Üç veya üçten fazlasında ise, sürücü belgeleri beş yıl süreyle geri alınır ve altı aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis cezası ile birlikte 532 600 000 lira hafif para cezası uygulanır. Ayrıca, psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesine tabi tutulurlar. Bu değerlendirme ve muayene sonrasında uygun görülenlere, geri alma süresi sonunda sürücü belgeleri iade edilir. Psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesinin yapılmasına dair esas ve usuller yönetmelikte gösterilir" hükmü yer almış; aynı Kanun'un 78. maddesinin birinci fıkrasında; belirli sürücülerin ve yolcuların, araçların sürülmesi sırasında koruyucu tertibat kullanmalarının zorunlu olduğu kurala bağlanmış, maddenin son fıkrasında ise; bu madde hükmüne uymayanların para cezası ile cezalandırılacakları hükmüne yer verilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi, 2918 sayılı Yasa'nın 116. maddesi kapsamında araç tescil plakasına göre düzenlenenler dışında trafik zabıtasınca uygulanan idari para cezalarına karşı açılan davaları; bu uygulamanın idari ceza kapsamında bulunması; Yasada idari cezalarla ilgili davalarda (116. maddedeki itiraz yolu hariç) görevli yargı yerini açıkça belli eden bir hükme yer verilmemesi; bu Yasada gösterilen adli cezalara hükmetmekle görevli mahkemeye işaret eden 112. maddeye de herhangi bir atıfta bulunulmamış olması karşısında ve göreve ilişkin genel ilkelere göre idari yargının görev alanında görmüştür.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde "(1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen trafik para cezalarının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda da bu para cezalarına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği

anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezalarına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 7. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 08.09.2008 gün ve D.İş: 2008/181, K: 2008/175 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 05.07.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.